

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 4 sierpnia 2009 r.

**Zarząd
Koksowni Przyjaźń Sp. z o.o.
w Dąbrowie Górniczej**

LKA-410-23-02/2009
P/09/108

Na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła w Koksowni Przyjaźń Sp. z o.o. w Dąbrowie Górniczej (zwanej dalej „Koksownią”) kontrolę zagadnień związanych z zapobieganiem przez Koksownię poważnym awariom zagrażającym środowisku w latach 2006–2009 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 29 lipca 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Zarządowi Koksowni niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Koksowni w kontrolowanym zakresie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień, które nie miały istotnego wpływu na tę działalność.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

- prawidłową, z opisanymi niżej wyjątkami, realizację obowiązków określonych w art. 249-264 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska*² (zwanej dalej „POŚ”), w tym obowiązku opracowania, analizowania, ćwiczenia i aktualizowania wymaganych ww. przepisami koncepcji i dokumentacji dotyczącej problematyki awarii przemysłowych;
- pozytywne wyniki kontroli przeprowadzonych, w kontrolowanym okresie, przez organy

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.

- Państwowej Straży Pożarnej (PSP), Inspekcji Ochrony Środowiska (IOŚ) i Państwowej Inspekcji Pracy w zakresie ochrony środowiska przed awariami przemysłowymi, a także opiniowania ww. koncepcji i dokumentacji dotyczącej problematyki awarii przemysłowych;
- opracowanie i wdrożenie systemu bezpieczeństwa zapewniającego ochronę ludzi i środowiska, stanowiącego element ogólnego systemu zarządzania Koksownią, w tym określenie obowiązków pracowników odpowiedzialnych za działania na wypadek awarii przemysłowej oraz określenie programu szkoleniowego i zapewnienie szkoleń dla pracowników, a także prowadzenie monitoringu funkcjonowania instalacji i obiektów, w których znajdowała się substancja niebezpieczna;
 - zapewnienie przez Koksownię swobodnego dostępu do wszystkich należących do niej obiektów, zbiorników, instalacji i rurociągów mogących być przyczyną poważnej awarii przemysłowej (w rozumieniu art. 3 pkt 24 POŚ), a także brak takich awarii na terenie Koksowni w okresie objętym kontrolą.

NIK stwierdziła także następujące nieprawidłowości i uchybienia, które nie miały negatywnych konsekwencji dla kontrolowanej działalności Koksowni, w tym dla stanu zabezpieczenia przed poważną awarią przemysłową zagrażającą środowisku:

- w obowiązującym do czerwca 2007 roku programie zapobiegania poważnym awariom przemysłowym, o którym mowa w art. 251 POŚ, nie określono prawdopodobieństwa zagrożenia awarią przemysłową, tj. elementu wymaganego art. 251 ust. 2 pkt 1 POŚ;
- o przeprowadzonej w połowie 2006 roku analizie i ćwiczeniach wewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego oraz rezultatach tej analizy i ćwiczeń Koksownia zawiadomiła właściwe organy PSP i IOŚ dopiero po upływie roku od tych zdarzeń, podczas gdy zgodnie z art. 261 ust. 4 należało to uczynić niezwłocznie;
- zaktualizowane wykazy zawierające dane o rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznych znajdujących się na terenie Koksowni wg stanu na koniec 2005 i 2006 roku dostarczono organom PSP i IOŚ z opóźnieniem w stosunku do terminów określonych w art. 263 POŚ (odpowiednio: 13-14.02.2006 r. i 7.02.2007 r., podczas gdy należało to zrobić do końca stycznia),
- członkowie Ochotniczych Drużyn Ratownictwa Gazowego nie odnotowali dokonania pomiarów zawartości w powietrzu benzenu (substancji niebezpiecznej występującej na terenie Koksowni) w obiekcie nr 262 w dniach: 1, 3, 6, 10 i 16.02.2008 r., co było wymagane stosownie do obowiązującego w Koksowni „*Harmonogramu analiz powietrza na zawartość substancji szkodliwych*” (kontroli poddano prawidłowość dokonywania takich pomiarów w obiektach nr 258 i 262 w 11 miesiącach kontrolowanego okresu, przy

czym pomiarów tych należało dokonywać raz dziennie), a ratownicy Stacji Nadzoru i Ratownictwa Gazowego (SNiRG), realizując polecenie Kierownika tej Stacji, odstępowali od pomiaru zawartości benzenu w powietrzu w ww. obiektach w sytuacjach, gdy pomiar zawartości w powietrzu innej substancji (cyjanowodoru) wykazywał wartość zerową (co zdaniem składających wyjaśnienia pracowników Koksowni wykluczało możliwość obecności w powietrzu benzenu), podczas gdy ww. Harmonogram takich odstępstw nie przewidywał (Harmonogram przewidywał dokonywanie pomiarów zawartości benzenu w powietrzu przez ratowników SNiRG trzy razy w miesiącu, podczas gdy ww. odstępstw dokonano w 32 spośród 39 miesięcy poddanych kontroli).

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

Monitorowanie instalacji i obiektów, w których znajduje się substancja niebezpieczna (benzen), zgodnie z postanowieniami wewnętrznych uregulowań w tym zakresie.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Zarząd Koksowni, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, Zarządowi Koksowni przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.